

práva. Odvolací soud proto nepochybil, když s prvním soudem nevyhověl námitce žalovaného, že vlastnictví k nemovitostem, které mu prý slibovala Helena H-ová, žalobci nabyli odporovatelným právním jednáním. Námitka obmyslnosti (exceptio doli), o níž žalovaný uvedl v první stolici, že ji uplatňuje jen z opatrnosti, byla, jak patrně z protokolu o ústním sporném jednání, provedena tvrzením, že mu jeho matka slibovala, že mu dům předá za života, poněvadž mu beztak patří, že tam může bydlet do smrti a že i jeho dědici tam mohou bydlet, že žalobci o tom věděli a že proto se nemohou dovolávat důvěry v pozemkovou knihu. Nebylo by tudíž vyloučeno, že žalovaný touto námitkou měl na mysli věcné právo k nemovitostem, jež by bránilo žalobnímu nároku na jejich vyklizení a odevzdání žalovaným. Než, nehledíc k tomu, že takové právo v první stolici výslovně nebylo namítáno, neprovádí žalovaný v tomto smyslu dovolání, nýbrž na opodstatnění této námitky jen tvrdí, že bylo povinností soudu, vyšetřiti a v rozsudkových důvodech zjistiti, zda důvod, o němž žalobci opírají žalobu, jest platný či neplatný. Tímto důvodem jest však právo vlastnické (§ 354 obč. zák.), jehož žalobci nabyli i tehdy, kdyby v pravdě šlo o darování, jak tvrdil žalovaný, jelikož podle § 1461 obč. zák. i darování jest právním důvodem pro nabytí vlastnického práva. Nebyla tudíž věc odvolacím soudem mylně posouzena po stránce právní.

Čís. 9311.

Žaloba podle § 228 c. ř. s.

K tomu, zda jest tu právní zájem na určení, jest přihlédnouti z úřadu. Právní zájem musí tu býti v době, kdy se o žalobě rozhoduje. Není-li ho v této době, byť tu i dříve byl, jest určovací žalobu zamítnouti. Právní zájem na naléhavém zjištění nájemního poměru není odůvodněn tím, že žalobci hrozila exekuce vyklizením a tím i nenahraditelná škoda, pak-li byl pravoplatně povolen odklad exekuce vyklizením až do pravoplatného rozhodnutí opozičního sporu. Lhostejno, že odklad exekuce byl povolen jen proti složení jistoty. Nedostatek naléhavého právního zájmu nebyl by odstraněn ani přerušením opozičního sporu.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, Rv I 1554/29.)

Žalobci domáhali se proti žalovaným, by bylo zjištěno, že žalovaní uzavřeli dne 24. prosince 1927 ohledně bytů v jejich domě ve V. v mezipatře, sestávajících jednak ze 3 pokojů, kuchyně a přísl., jednak z jednoho pokoje a kuchyně s přísl. se žalobci platnou nájemní smlouvu toho obsahu, že pronajímají žalobcům řečené místnosti za čtvrtletní nájemné 800 Kč, že nájemní tato smlouva trvá po právu proti pravoplatné výpovědi dřívějších majitelů domu povolené usnesením ze dne 12. října 1927, že se žalovaní uzavřením této nájemní smlouvy vzdali jako právní nástupci dřívějších majitelů práva použití této výpovědi k případnému vedení exekuce vyklizením na jejím základě a že žalovaní jsou povinni

to uznati a jsou zavázáni dodržeti nájemní smlouvu. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: V rámci odvolacího důvodu nesprávného právního posouzení věci jest přezkoumati právní názor prvního soudu, pokud jde o náležitosti žaloby po stránce procesuální. Žaloba, o niž tu jde, jest žalobou určovací podle § 228 c. ř. s. Nutným jejím předpokladem tedy jest, by žalující strana měla právní zájem na tom, by právní poměr, o který jde, byl co nejdříve na jisto postaven soudním rozhodnutím. Tento právní zájem na určení jest ryze procesuální náležitostí, nezávislou na dispozici stran, k níž soud musí hleděti z úřadu. Právní zájem musí tu býti nejpozději v době, kdy se rozhoduje o žalobě. Nedostává-li se ho v této době, byť i tu byl dříve, jest určovací žalobu zamítnouti. Právní zájem na naléhavém zjištění nájemního poměru odůvodňuje žalující strana tím, že jí hrozila exekuce vyklizením a tím i nenahraditelná škoda. Právě tomu čelila opoziční žaloba a nebezpečí exekuce vyklizením odvráceno bylo tím, že byl povolen právoplatně odklad exekuce vyklizením až do právoplatného rozhodnutí sporu opozičního. Nebylo tu tedy v době, kdy se rozhodovalo o přípustnosti určovací žaloby, právního zájmu ve smyslu § 228 c. ř. s. Nesejde proto na tom, zda byla opoziční žaloba podána dříve či později, než žaloba, o niž tu jde. Žalobci snaží se právní zájem odůvodniti tím, že odklad exekuce vyklizením byl povolen proti složení jistoty 10.000 Kč, a že této jistoty a úroků z ní nemohou použiti. Tato okolnost není však způsobila, by odůvodnila právní zájem ve smyslu § 228 c. ř. s., jde tu spíše o zájem rázu jen hmotného. I kdyby opoziční spor, jak to žalující strana navrhla, byl přerušen, nebyl by tím odstraněn nedostatek naléhavého právního zájmu ve sporu, dokud by nebylo upuštěno od opoziční žaloby, neboť ve sporu tom bylo by lze pokračovati. Proto otázka přerušení opozičního sporu nemá pro souzený spor významu. Soud první stolice posoudil věc správně po právní stránce a právem zamítl žalobu pro nedostatek podstatné náležitosti procesuální.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, poukávav k důvodům rozsudku odvolacího soudu.

Čís. 9312.

Směnečný zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928.

Byla-li na směnce udána platebna jako údaj místnosti (revlastní domicil), jest sice směnku presentovati a pro neplacení protestovati v platebně, avšak jen proti příjemci. Je-li však platebna údajem osoby (nevlastní domiciliát), jest směnku presentovati a pro neplacení protestovati v platebně proti takto udanému zmocněnci. Byla-li směnka splatna ve spořitelně, jde o nevlastní domicil, nikoliv o nevlastního domiciliáta.

Bezvýznamné vady nemají v zápětí neplatnost protestu, jen když lze z celého obsahu protestu vyčísti jeho podstatné náležitosti.

(Rozh. ze dne 25. října 1929, Rv II 644/29.)